

SPOROČILA ZSSS OB 28. APRILU 2019, SVETOVNEM DNEVU VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

28. april 2019 je tudi mednarodni delavski spominski dan na umrle zaradi nezgod pri delu in poklicnih boleznih. Stoletno geslo tega sindikalnega dneva je: »Spominjaj se mrtvih in bori se za žive!« Vsako leto v Evropski uniji zaradi z delom povezanih boleznih in nezgod umre skoraj 200.000 ljudi. V obdobju 2014 – 2019 je v Evropski uniji samo zaradi poklicnega raka umrlo 500.000 ljudi. Celotno število umrlih zaradi z delom povezanih vzrokov v vseh državah članicah EU pa je ocenjeno od 900.000 do 1.000.000. Po istih mednarodnih ocenah v Sloveniji zaradi poklicnega raka letno umre 446 ljudi, zaradi ostalih poklicnih boleznih pa še dodatnih 300. A v Sloveniji zaradi pomanjkljive zakonodaje ostaja skrit dejanski obseg poklicnega obolenja in umiranja.

**ZSSS izreka sožalje družinam in sodelavcem umrlih delavcev v letu 2018
zaradi nezgode pri delu ali poklicne bolezni!**

V nadaljevanju navajamo uradno statistiko o nezgodah pri delu in poklicnih boleznih v Sloveniji v letu 2018 ter pozive odgovornim, kaj je danes potrebno storiti za njihovo preprečitev!

1. STATISTIKA O NEZGODAH PRI DELU V LETU 2018:

- a. Inšpektorat RS za delo poroča o prijavah delodajalcev 10.187 nezgod pri delu:
  - 10.157 nezgod pri delu
  - 15 kolektivnih nezgod pri delu
  - 15 smrtnih nezgod pri delu
- b. ZPIZ poroča, da so invalidske komisije ugotovile v 372 primerih invalidnost I., II., ali III. kategorije zaradi poškodb pri delu.

2. STATISTIKA O POKLICNIH BOLEZNIH V SLOVENIJI V LETU 2018:

- a. Na Inšpektorat RS za delo, upravljavec evidence delodajalčevih prijav poklicnih boleznih, v letu 2018 ni bila prijavljena niti ena poklicna bolezen.
- b. Interdisciplinarna Komisija za odpravljanje posledic dela z azbestom na MDDSZ je v letu 2018 verificirala 45 azbestnih poklicnih boleznih (11 plakov oz. bolezni plevre, 9 azbestoz in 25 mezoteliomov oz. pljučnih rakov) in izplačala upravičencem in njihovim dedičem 670.097,74 evrov odškodnin.
- c. Invalidske komisije ZPIZ so v letu 2018 v 36 primerih (od tega je pri 4 zavarovancih mnenje, da zdravljenje še ni zaključeno) kot vzrok nastanka invalidnosti I., II. in III. kategorije navedle različne poklicne bolezni:
  - 12 poklicnih kožnih boleznih,
  - 6 bolezni povzročenih z nikljem ali njegovimi spojinami,
  - 4 povzročene zaradi izpostavljenosti azbestu,
  - 2 alergijska rinitis in konjunktivitis,
  - 1 povzročena z ozonom,
  - 1 povzročena z drugimi monovalentnimi alkoholi,
  - 1 zaradi prevelikega obremenjevanja kit, kitnih ovojnic in mišičnih oziroma kitnih narastišč,
  - 1 ohromitev živcev zaradi mehničnega pritiska,
  - 1 bolezen povzročena s kromom ali njegovimi spojinami,
  - 1 bolezen povzročena z alifatskimi ali alicikličnimi ogljikovodiki pridobljenimi iz bencina ali petrolejskih frakcij
  - 1 nalezljiva in parazitarna bolezen, ki se prenaša med ljudmi direktno, z biološkim materialom ali preko prenašalcev,
  - 1 kožna bolezen in kožni rak
  - 1 poklicna astma
  - 1 bolezen povzročena s svincem ali njegovimi spojinami
  - 1 vibracijska bolezen
  - 1 sideroza

ZATO ZSSS OB 28. APRILU 2019 POZIVA:

1. **ministra za zdravje Aleša Šabedra naj:**
  - a. še v letu 2019 izda Pravilnik o poklicnih boleznih. Rok zanj je bil v skladu z 424. členom ZPIZ-2 1. 1. 2014. Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa (KIMDPŠ) pa naj omogoči izvajanje pravilnika s predhodno pravočasno pripravo nacionalnih kriterijev za ugotavljanje in potrjevanje poklicnih bolezni.
  - b. dopolni veljavni seznam poklicnih bolezni z boleznimi, ki jih povzročajo:
    - i. vse nevarne snovi, ki jih še ni na veljavnem seznamu dejavnikov, čeprav je zanje določena zavezujoča mejna vrednost za poklicno izpostavljenost,
    - ii. izpušni plini dizelskih motorjev,
    - iii. radon,
    - iv. posttravmatska stresna motnja.
  - c. v skladu z 34. členom ZVZD-1 (v skladu z 81. členom ZVZD-1 je bil rok za to 17. 12. 2011):
    - i. določi kadrovske, prostorske in druge pogoje, ki jih mora izpolnjevati izvajalec medicine dela,
    - ii. objavi seznam izvajalcev medicine dela na spletni strani Ministrstva RS za zdravje.
  - d. izvede naloge na področju zdravja pri delu, določene v poglavju 2 »Akcijskega načrta za izvajanje Resolucije o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu 2018-2027 v prvem triletnem obdobju:
    - i. posodobi Pravilnik o zdravstvenih pregledih delavcev,
    - ii. pripravi pravne podlage za izvajanje projektov socialnih partnerjev s področja promocije zdravja na delovnem mestu,
    - iii. izvede pilotno študijo o obravnavi pacientov z bolečino v hrbtu z namenom zmanjševanja bolniškega staleža,
    - iv. ovrednoti sistem izvajanja dejavnosti medicine dela,
    - v. zagotovi dve novi zaposlitvi na sistemski ravni za področje izvajanja strokovnih nalog medicine dela.
2. **ministrico za delo Ksenijo Klampfer naj:** pred zaostritvijo upokojitvenih pogojev izvede pozitivne reforme za preprečitev nezgod pri delu in poklicnega obolevanja, saj je poklicno zdravje predpogoj za podaljšanje delovne aktivnosti po 60. letu starosti. Spletna anketa ZSSS o predlogih za naslednjo pokojninsko reformo, ki je potekala od 13. 2. 2019 do 10. 3. 2019, je namreč brez dvoma pokazala, da je poklicno zdravje eden glavnih razlogov pri odločitvi za prostovoljno odložitve datuma upokojitve po dopolnitvi upokojitvenih pogojev. Med udeleženci ankete jih je tako 53 % poročalo, da bi datum upokojitve odložilo, če bi jim to dopuščalo poklicno zdravje, 52 %, če bi se starejšim znižale norme na fizično težkih delih in 41 %, če bi bili po 60. letu starosti premeščeni na manj intenzivna dela.
3. **vse volivce, da se udeležijo evropskih volitev, 26. 5. 2019 in na njih svoj glas dajo tistemu kandidatu, ki bo v predvolilni kampanji napovedal, da bo, če bo izvoljen, glasoval za dopolnitev naslednje evropske zakonodaje, da bo v nadaljevanju prenesena tudi v slovenske predpise:**
  - a. določitev evropskih zavezujočih mejnih vrednosti poklicne izpostavljenosti za najmanj 50 karcinogenov za odpravo poklicnega raka,
  - b. novo direktivo o z delom povezanim stresu, ki bo obvezala vse delodajalce, da načrtujejo njegovo prepoznavanje in preprečevanje ter določijo postopke za njegovo obvladovanje,
  - c. novo direktivo za obvladovanje z delom povezanih bolečin v hrbtu, kolenu in sklepih prstov ter drugih mišično-kostnih bolečin,
  - d. nove rešitve za preprečevanje z delom povezanih smrtnih prometnih nezgod ter z delom povezanih samomorov.

Več na: <https://zssszaupnikvzd.si/kampanje/28-april/>